

NACIONALINIS SUSIVIENIJIMAS ŠIAULIŲ SKYRIUS

Vytenis Rudokas: BŪTI MIESTO ŠEIMININKU

VYTENIS RUDOKAS YRA ARCHITEKTAS, NACIONALINIO SUSIVIENIJIMO ŠIAULIŲ SKYRIAUS PIRMININKAS IR KANDIDATAS Į ŠIAULIŲ MIESTO MERUS IR SAVIVALDYBĖS TARYBĄ

Kuomet stengiamės dėl savo asmeninio gyvenimo, stengiamės viską atlikti maksimaliai gerai. Kažkodėl kartais tokie patys standartai netaikomi tuomet, kai dirbama dėl miestiečių gerovės.

Oficialiai miesto teritorijoje tvarkosi ir už ją yra atsakinga municipalinė valdžia – savivaldybė su meru priešakyje. Bet daugybė problemų rodo, kad dažnai tvarkosi taip, jog kyla klausimas – ar Šiaulių miestas turi šeimininką? **Ar taip tikras šeimininkas tvarkytusi savo kieme?**

Kaip pavyzdį aptarkime keletą strategiškai svarbių Šiaulių miesto problemų. Ar tinkamai jos sprendžiamos, ar yra suvokiamos ir matomos. O gal sąmoningai apeinamos?

Nesprendžiamos struktūrinės gatvių tinklo problemos

Visuotinio judumo sąlygomis miesto gatvių tinklo struktūros kokybė yra vienas iš akivaizdžiausių indikatorių, kurie lemia gyvenimo mieste patogumą. Meras viešai džiaugiasi ir giriasi, kiek daug Europos Sąjungos lėšų įsavinama tvarkant miesto gatves. Ir tai yra tiesa, bet susisiekimo struktūros kontekste gatvių remontą ir sankryžų rekonstravimą galima priskirti įprastai namų priežiūrai – kaip perdažyti sienas ar pakeisti susidėvėjusį baldą. Tai darė, daro ir darys bet kuri valdžia. Žymiai svarbiau yra spręsti daug kai nuojančias struktūrines gatvių tinklo problemas, kol yra galimybė pasinaudoti Europos Sąjungos lėšomis.

Viena iš esminių ir akivaizdžiausių miesto gatvių tinklo kokybės problemų yra jungties per geležinkelį tarp Išradėjų ir Ežero gatvių nebuvimas. Vienaip ar kitaip delsimą tai spręsti galima būtų suprasti, bet visišką tokio sprendinio eliminavimą iš miesto bendrojo plano sprendinių kategoriškai tam prieštaraujant plano rengėjams (kompetencijas turintiems profesionalams) yra nusikaltimas miesto bendruomenei. Pasekmės akivaizdžios – gatvių jungčiai rezervuotos teritorijos bus privatizuotos ir užstatytos. Vėliau norint realizuoti būtiną sprendinį teks

viską išpirkti už daug milijonų arba atsisakyti tokio sprendimo, kas reikėtų miesto centrą pasmerkti amžinam tranzitui.

Paskutiniu metu daug ir dviprasmiškai ginčijamasi dėl miesto gatvių siaurinimo ir mažo spindulio žiedinių sankryžų įrengimo. Šios priemonės valdyti eismo srautus yra tinkamos vidiniam susisiekimui, o ne tranzitiniam eismui per miesto centrą, kurio išspręsti nepavyks, kol neįrengsime atitinkamų jungčių per geležinkelį. Artimiausiu metu ilgai truksiančiam rekonstravimui bus uždarytas eismas Tilžės g. viaduku per geležinkelį. Tuomet akivaizdžiai pajausime Ežero ir Išradėjų gatvės jungties būtinumą. Kaip analogiškas problemas sprendžia kiti miestai? Kaunas stato tris tiltus per upes ir numato statyti dar du, o Šiauliai atsisako įteisintos galimybės tai spręsti. **Ar taip elgtųsi šeimininkas?**

Neracionalus savivaldybės turto naudojimas

Vieša paslaptis, kad municipalinė valdžia turi daug turto – atskirai nuo centrinio savivaldos pastato esančių pastatų. Jie generuoja dideles eksploatacines išlaidas. Centrinė savivaldos būstinė Vasario 16-osios gatvėje akivaizdžiai kenčia nuo parkavimo vietų trūkumo problemos. Elementari logika sako, kad racionaliausia viską koncentruoti vienoje vietoje. Tai optimizuoja eksploatacines sąnaudas. Taip savo laiku susitvarkė Vilnius. Pardavė atskirai stovinčius padalinių pastatus ir gautas lėšas skyrė naujo pastato statybai. Tikėtina, kad investuoti milijonai į naują pastatą jau atsipirko su kaupu, nekalbant apie sukurtą municipalinės valdžios įvaizdį ir prestižą.

O kaip Šiauliai? Daugiau kaip dešimtį metų savivaldybės pašonėje buvo parduodamas buvusio duonos kombinato sklypas. Unikali galimybė sukurti centre valdžios citadelę, išspręsti transporto problemas ir optimizuoti eksploatacines išlaidas. Deja, priimtas kardinaliai priešingas sprendimas iš privataus verslo nuomotis buvusio „Snoro banko“ patalpas. Liaudyje toks lobis patalpų savininkui vadinamas „Franko Kruko bizniu“ – didelės, nuolatinės ir garantuotos pajamos. **Ar taip elgtųsi šeimininkas?**

Nevaldomas ir chaotiškas urbanistinės struktūros vystymas

Miesto urbanistinę struktūrą sudaro miesto erdvės ir jas formuojantis užstatymas. Tai neatsiejama miesto įvaizdžio ir jo identiteto dalis. Tradiciškai tai miesto centrinės dalies urbanistinės struktūros klausimai. Miesto erdvių išbaigtumas, suponuojantis aiškų ir savaime suprantamą žmogui jų suvokimą, yra pagrindinis kokybės kriterijus. Kaip sekasi miestui, kuris tiek kartų buvo sugriautas ir sudarkytas? Deja, yra akivaizdu, kad miesto urbanistinė struktūra net nėra projektavimo objektas. Po savivaldybės įmonės „Šiaulių planas“ panaikinimo jau dvidešimt metų nerengiami miesto centro urbanistines struktūras analizuojantys ir jų vystymo darną reglamentuojantys detalieji ir specialieji planai. Tai lemia nevaldomą ir chaotišką urbanistinės struktūros vystymą, o tiksliau darymą. Blogiausia, kad taip yra naikinamas potencialas sutvarkyti viską geriausiu būdu ir sukurti miestui reikšmingus objektus.

Viskas atiduota į privatinio rankas, kuris realizuoja tik savo poreikius ir šeimininkauja mieste. Tikrasis miesto šeimininkas yra miesto bendruomenė, o municipalinė valdžia ją atstovauja. Sukasi uždaras ratas: gyventojai, suprantama, neturi galimybių dalyvauti profesinėje diskusijoje dėl miesto ateities, o valdžios atstovai nesuinteresuoti susikurti sau naujų didelių problemų, kurių sprendimui reikia daug laiko, noro, supratimo ir atitinkamų sąnaudų bei kompetencijų. Tokie sprendiniai, kaip Kaštonų al. esančio „čiuožyklos“ sklypo pasidalinimas tarp privataus kapitalo ir savivaldos, kelia ne tik nuostabą, bet ir atitinkamus įtarimus. Beveik lygiomis dalimis valdomas žemės sklypas pasidalinamas „į vienus vartus“. Privačiam kapitalui formuojamas sklypas realizuoti milijoninę statybų verslą, o savivalda tenkinasi žaliu plotu, kuris generuoja pastovias eksploatacines išlaidas visada deficitiniam miesto biudžetui. **Ar taip elgtųsi šeimininkas?**

Darkomas miesto centro vientisumas

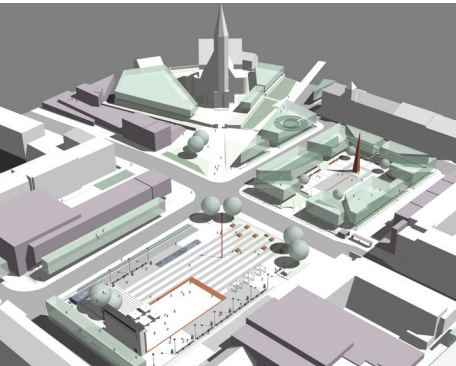

Ši kvartalo kampo tarp Kaštonų al. ir Vilniaus gatvės užstatymo problema, karštai diskutuota eilę metų, yra tapusi akivaizdžia municipalinės valdžios neįgalumo spręsti miesto centro urbanistinės struktūros problemas iliustracija. Architektų parengtų šios vietos urbanistinės struktūros formavimo sprendinių pasiūlymų būtų galima surinkti iki dešimt. Šiandien sprendimus priima privatus kapitalas su savivaldybės palaiminimu. Deja, jie neturi nieko bendro su miesto centro kvartalinės užstatymo struktūros tradicija. Tai reiškia centro užstatymo vientisumo darymą ir miesto įvaizdžio menkinimą. **Ar taip elgtųsi šeimininkas?**

Miesto architektų bendruomenės nesiklausoma

Teisėtas klausimas – kokia miesto architektų bendruomenės pozicija? Ji nuolat išsakoma Lietuvos architektų sąjungos Šiaulių skyriaus bei Regioninės Šiaulių miesto architektūros tarybos raštais, bei viešais pasisakymais informacinėse priemonėse kviečiant susitikti „prie apvalaus stalo“ ir išdiskutuoti aktualijas. Atspėkite, ar nors kartą buvo atliepta į kvietimą? Miesto architektų bendruomenės nuomonė yra ignoruojama pasiteisinant, kad tai įstatymiškai nėra privaloma. O tai rodo akivaizdų nenorą. Taigi, miesto valdžios atstovai priima sprendimus neišklausydami profesinės nuomonės, o kai išsakoma kritika urbanistinių sprendinių rezultatams, ginasi – „mes neturime kompetencijos, juk viską padarė architektai“. **Ar taip elgtųsi šeimininkas?**

Pažadų dėl Prisikėlimo aikštės nevykdymas

Šiaulių miesto širdies – Prisikėlimo aikštės rekonstravimo peripetijos sukėlė ne tik karštas diskusijas ir priešpriešas miesto bendruomenėje, bet ir parodė, kad mums rūpi mūsų miestas. Deja, apie miesto valdžios atstovus to pasakyti negaliu. Paskirti centrinės miesto aikštės ir jos prieigų rekonstravimui fiksuotą sumą pinigų nežinant, kokie bus priimti sprendimai ir kokias darbų apimtis reikės atlikti, yra mažų mažiausiai nerimta ir neatsakinga. O kaip suprasti ir pateisinti valdžios ignoravimą tesėti pažadą pabaigti Prisikėlimo aikštės sprendinių realizavimą? Dėl iš anksto nustatytos per mažos sumos buvo išreikalauta atpiginti projektą daugiau kaip trimis milijonais. Buvo atsisakyta daug. Tame tarpe ir tokių paprastų aikštės elementų, kaip suolų ant didžiųjų renginių aikštės laiptų prie fontano ar informacinio porankio ant ekrano statinio apžvalgos aikštelės betono atitvaros įrengimo. Palyginus su mieste realizuojamais milijonus

kainuojančiais projektais, tam yra reikalingos juokingos pinigų sumos. Deja, šiuo klausimu prisibelsti iki valdžios – „misija neįmanoma“. **Ar taip elgtųsi šeimininkas?**

Nesiryžtama paminklui „Tautos laisvė“

Tikiuosi sutarsime, kad gyvenime nėra nieko idealaus. Visada yra plusai ir minusai. Taip ir miesto valdžią yra už ką kritikuoti ir už ką girti. Įvykusios sovietinių karių palaikų iškėlimo peripetijos leidžia priekaištauti sprendimų priėmėjams, bet faktas įvyko. Būtų galima girti patriotišką valdžios poziciją. Deja, neišeina. Kur šis patriotizmas dingsta, kai sprendžiamas paminklo „Tautos laisvei“ statybos klausimas? Visos prielaidos tam yra. Nueitas ilgas diskusijų, meninių konkursų ir projektų parengimo kelias. Ir čia išaiškėjo, kad miesto valdžios patriotiška pozicija yra verta tik 100 tūkstančių eurų. Kartojasi ta pati istorija – suma skirta, paminklui, nustatyta nežinant, koks jis bus ir kokios lėšos bus reikalingos. **Ar taip elgtųsi šeimininkas?**

Gal šioje istorijoje būtų galima ieškoti kokio nors kompromiso ar kito kelio paminklo realizacijai, bet valdžios atsikalbinėjimai viską nubraukia. Akivaizdi atvira manipuliacija teigiant, kad miesto žmonės nenori paminklo, pateikiama kaip esminė priežastis jo nestatyti. Daugiau kaip 20 metų lauktas, patriotiškai miesto bendruomenės daliai oficialiu sprendimu pažadėtas paminklas priešpastatomas diletantiškai ir tikslingai gatvės praeivių apklausos būdu gautai nuomonei. Į konkretų siūlymą panaudoti mero giriamą miesto biudžeto milijonais didesnę surinkimą, atsakoma: pinigai numatyti kitiems svarbesniems darbams. **Ar taip elgtųsi miesto šeimininkas ir miesto patriotas?**

Tai tik keletas Šiaulių miesto aktualijų, kurias mato, supranta ir yra pasiryžęs spręsti Nacionalinis susivienijimas, jeigu sulauks šiauliečių pasitikėjimo artėjančiuose savivaldos rinkimuose 2027 m. kovą.

**NACIONALINIS
SUSIVIENIJIMAS**

PRISIJUNK PRIE AUGANČIO
NACIONALINIO SUSIVIENIJIMO
ŠIAULIŲ SKYRIAUS!

susivienijimas.lt/prisijunk

Vytautas Sinica: PRINCIPINGAS IR PROFESIONALUS PASIRINKIMAS ŠIAULIAMS

Šiauliuose Nacionalinį susivienijimą veda reto lygio profesionalas – architektas Vytenis Rudokas. Kūręs miestą per jo pastatus, paminklus ir viešąsias erdves, dabar jis žengia ir į politinių sprendimų lauką. Esame tautos išlikimo partija – kol kiti rieiasi dėl postų ir asmeninių skandalų, siūlome susitelkti į tai, ką daryti, kad išliktų tauta, jos gyvenimo būdas, kalba ir švari, saugi aplinka. Kad išliktų ir keltųsi lietuviškas miestas. Šiauliuose suburta komanda pasiruošusi šiam darbui.

Simono Kaunelio nuotrauka

Nerijus Šalkauskas: MIGRANTŲ GAUSA ŠIAULIUOSE IR AUGANČIO Miesto Iliuzija

NERIJUS ŠALKAUSKAS YRA MOKYTOJAS, NACIONALINIO SUSIVIENIJIMO ŠIAULIŲ SKYRIAUS NARYS IR KANDIDATAS Į ŠIAULIŲ Miesto SAVIVALDYBĖS TARYBĄ

Šiauliai – didžiausią imigrantų dalį turintis miestas Lietuvoje. Palyginus su Kaunu, Klaipėda bei Vilniumi, Šiauliai turi didžiausią gyventojų užsieniečių dalį. 2025 m. pabaigoje užsienio piliečiai sudarė net 19,6 proc. deklaruotų Šiaulių gyventojų, o miesto demografinė struktūra keičiasi taip greitai, kaip dar niekada anksčiau istorijoje. Kas penktas Šiaulių gyventojas – užsienietis, jų skaičius mieste pasiekė 25 tūkstančius. Net jeigu dalies jų kasdien nematome miesto gatvėse dėl jų darbo logistikos sektoriuje, masinės imigracijos padariniai mieste jaučiami vis labiau.

Šiaulių valdžia išdidžiai giriasi augančiu gyventojų skaičiumi, bet tai vyksta išimtinai dėl masinės imigracijos iš trečiųjų šalių. Ar mums svarbus tik gražus skaičius, ar kokie žmonės realiai gyvens mieste? Didžiausias užsieniečių srautas – musulmonai, dažniausiai rusakalbiai iš centrinės Azijos šalių. Pačių lietuvių mieste nebeliko nė 100 tūkstančių. Per pastaruosius 10 metų gimtamumas mieste krito beveik dvigubai – nuo 1113 iki 615 gimimų per metus.

Užsienio darbininkų dalis mieste nenaudinga eiliniam šiauliečiui. Kaip visoje šalyje, taip ir Šiauliuose imigrantai nesiintegruoja, itin retais atvejais pramoksta nors kažkiek kalbėti lietuviškai. Didelė dalis užsieniečių šiuo metu

mieste kuria lyg paralelinę visuomenę, menkai sąveikaujančią su likusiais šiauliečiais. Be to, atvykėlių pigi darbo jėga iškreipia darbo rinką lietuvių nenaudai. Vietoje automatizacijos, verslai verčiau renkasi pigią darbo jėgą. Vietoje lietuvių, kurie nėra pasiruošę vergauti itin prastomis darbo sąlygomis, darbdaviai įdarbina atvykėlius ir taip įstringame mažų pajamų spąstuose.

Tuo pačiu metu, kai Lietuvoje nedarbo lygis aukštesnis nei Europos Sąjungos vidurkis, verslai renkasi pigesnę ir prie prastų sąlygų pratusią darbo jėgą iš užsienio. Stambaus verslo interesus suprantamas, bet ar tai stiprina miesto gyventojų gerovę ir ekonomiką? Dar daugiau – sparčiai išaugęs imigrantų skaičius apkrauna miesto sveikatos sistemą ir gydymo paslaugas šiauliečiams padaro dar mažiau prieinamus.

Nors kuriamas įvaizdis, kad Šiauliai – augantis miestas, realybė yra kitokia. Miestas ne tik sensta, bet ir sparčiai keičiasi jo etninis, kultūrinis veidas. **Jeigu lietuvių Šiauliuose pakeis užsieniečiai, ar mums rūpės, kad vis dar turime daugiau nei 100 tūkst. gyventojų?**